

УДК 005.334:338.246.87

*Ткачук А. І.,
здобувач вищої освіти,
Національний університет «Києво-Могилянська академія*

РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Дестабілізація соціального та політично середовища в Україні призвела до зниження результативності діяльності багатьох підприємств та зростання ймовірності виникнення криз, у деяких випадках навіть банкрутства об'єкта господарювання. Тенденцію до погіршення стану вітчизняних підприємств можна прослідкувати завдяки погіршенню їхніх показників платоспроможності, ліквідності, рентабельності, конкурентоспроможності, фінансової стійкості та оборотності власних коштів.

Застосування стратегій антикризового управління вітчизняними підприємствами в перспективі відкриє можливість уникнути кризові ситуації або послабити наслідки вже існуючих кризових явищ, а також ефективно пристосуватися до нових умов середовища функціонування та забезпечити стабільне функціонування підприємства у майбутньому.[2]

Механізм антикризового управління впроваджується в умовах забезпечення економічної безпеки в організації. Він включає в себе поєднання організаційних та економічних заходів у вигляді інструментів, методів та важелів, що діють на правовій основі. Цей механізм спрямований на прогнозування, попередження, мінімізацію або усунення зовнішніх і внутрішніх загроз діяльності підприємства.[1,3]

Механізм подолання кризи може включати взаємопов'язані процеси, спрямовані на забезпечення подальшого функціонування підприємства:

1. Проведення діагностики та моніторингу фінансового стану компанії: оцінка фінансової звітності шляхом використання стандартних методів і прийомів фінансового аналізу, а саме оцінка ліквідності компанії, аналіз прибутковості діяльності компанії за допомогою розрахунку показників рентабельності діяльності, активів та власного капіталу, аналіз ефективності використання власних

ресурсів (розрахунок показників оборотності активів та власного капіталу).

2. Аналіз ринку та галузі, у якій працює компанія, визначення конкурентних переваг та дослідження головних конкурентів, що дозволить розробити програму стійкого розвитку компанії в умовах невизначеності.

3. Визначення і оптимізація довгострокових та короткострокових цілей підприємства.

4. Вибір і обґрунтування альтернативних стратегій використання власних ресурсів: перегляд та корекція інструментів та засобів поточної стратегії з метою визначення пріоритетних напрямів розвитку, запровадження захисної стратегії для зменшення ризиків, розробка зовсім нової стратегії для відповіді на зміни у внутрішньому середовищі компанії або на зовнішні виклики.

5. Впровадження заходів з оптимізації поточних витрат, зменшенню залежності від залучених коштів та ефективного використання активів, а також визначення джерел і обсягів фінансування.

6. Розробка заходів для підсилення позиції компанії в галузі та програм планових змін, що спрямовані на розширення частки ринку, процесів та маркетингових каналів.

Для покращення фінансової ситуації в компанії та подолання негативних наслідків кризи, можливе запровадження наступних антикризових заходів:

1. Оптимізація кредиторської заборгованості та зниження потреби у залученні коштів шляхом:

- організації перемовин з постачальниками з метою зменшення відсотків по короткостроковим кредитам або збільшення терміну погашення боргу;

- забезпечення гарантій або поручництва третьої сторони, наприклад банківської установи, з метою усунення ризиків невиклати за кредитом;

- покращення клієнтського сервісу, щоб стимулювати майбутніх покупців і встановлення більш привабливої цінової політики та умов лояльності для клієнтів.

2. Зменшення обсягу споживання власних фінансових ресурсів:

- оптимізація витрат на доставку продукції та вибір перевізника, який пропонує найбільш вигідні тарифи доставки;

- страхувати відправлення товарів через третю сторону (страхову компанію), що зменшить ризики у випадку непередбачуваних умов;

- здійснення переходу режиму роботи деяких підрозділів підприємства на неповний робочий день або неповний робочий тиждень, прийом на роботу зовнішніх сумісників (працівників, які мають основне місце роботи на інших підприємствах), аби заощадити сплату ЄСВ;

Ключовим елементом антикризового управління є розробка стратегій для подолання кризових явищ, які потім трансформуються у механізм антикризового управління. Для створення ефективного механізму необхідно аналізувати як внутрішнє, так і зовнішнє середовище компанії, використовуючи як закордонні, так і вітчизняні методики дослідження.

Список використаних джерел:

1. Бурбело Н.О. Побудова алгоритму дій в процесі антикризового управління підприємством / Підприємництво та фінансова система: національні особливості та світові тенденції: збірник тез наукових робіт учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції /ГО «Центр економічних досліджень та розвитку» О.; ЦЕДР, 2017 - 2017. – С. 43-47

2. Інноваційні технології антикризового управління економічними системами: монографія / Під ред. проф.. С.К. Рамазанова. – Луганськ - Київ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2009. – 480 с.

3. Сак Т. Механізм антикризового управління в умовах забезпечення економічної безпеки підприємства / Економічний часопис СНУ імені Лесі Українки. - 2019. - № 2. - С. 66-74.